

MAGYAR KÜRIR.

Nr. 19.

Indult Bétsből, Pénteken, September 2-dikán, 1831.

Portugallia.

Az ánglus Kurír írja, hogy az Azóri szigetek közül a' leggazdagabbat Sz. Miguelt Donna Mária serege elfoglalta. A' dolog így esett: Gróf Villaflor vezérlése alatt 1600 ember kiszállott a' sziget északi részén Aug. 1-ső napján. Ellenek ment ugyan Dom Miguel hada, melly 2000 ember rendes katonaságból és 1500 felfegyverkezett földnépből állott; de ezek megverettek 's kentelenek voltak a' városban keresni menedék helyet. Ez alatt azomban, a' város lakosai a' fellegrát elfoglalták 's Donna Máriát törvényes Országlójoknak kihirdették. — Ezt látván Dom Miguel serege fogságra adta magát; 's Villaflor hadi népével Aug. 3-dikán a' városba bément. Ennek vesztese az ütközetben 40 köz emberre és 3 tisztre tételik, a' Dom Miguel hadából ellenben 350 emberre megy a' veszteség.

Frantzia Ország.

A' Király, a' Követek Kamarája azon Küldöttségének, melly néki ezen Kamarára Válaszfelírását általadta így felelt: „Követ Urak! Nagyon örülök, hogy az Urak Válaszfelírásában éppen azon érzések kifejezését találom, mellyeket Én, az Üléseket megnyitó beszédemben az Uraknak kinyilatkoztattam. Az érzéseknek és akaratnak ezen egyezése, melly

a' Status minden Rendeinek egyenlő munkásságát mególtalmazza, nagy reménységet nyújt Frantzia Orzágnak azon boldog jövő felől, melly az aggódásokat elosztatván, a' köz bizodalmat ismét erős lábra fogja állítani. Miólta az Urak összevgyültek, Engemet a' hollandiai seregeknek berontások Belga Országba arra indított, hogy a' Belgák Királyának óltalmazására sereget küldjek és a' szorongató szükség idején, siessek segítségére annak a' Nemzetnek, melly mielőttünk sok tekintetben kedves. Ennek az a' jó következése lett, hogy a' hollandiai Király, nem akarván velünk ellenségeskedést kezdeni, ígérte tett a' felől, hogy seregeit a' hollandiai határokra vissza fogja húzni, — a' mit a' Király már telyesíteni el is kezdett. Reménylem, hogy seregünket Én is nem sok idő múlva vissza vonhatom Frantzia Országba, minekutánna t. i. egyetértve azon Hatalmasságokkal, kikkel a' Belga Ország függetlenségének és Neutritásának óltalmazását magamra vállaltam, bizonyos leszek a' felől: hogy seregünk visszatérése után Belga Ország nem fog ismét megtámadtatni. — Gyönyörűséggel telik el atyai szívem annak megértésén, hogy az Urak betsülik, Fijaimnak ezen alkalmatossággal behizonyított buzgó igyekezeteket, és azon való örömet, hogy részt vehetnek a' Seregnek ama nemes dítselkedésben, hogy a' H a z á.

)(

nak az ő segédelmére szüksége van. — Köszönöm az Uraknak, benem vetett bizodalmokat. Az Urak segítségével zabolázhatja meg az En Igazgató hatalmam, az Ország belsejében talám még találtatható nyughatatlanságszerzőket; 's így folytathatom külső országokkal a' békesség fentartására tzelző munkálódásaimat, úgy hogy sem a' Nemzet bétülete, sem pedig az Ország valódi intereszseje tsorbúlást ne szenvedjen.

L e n g y e l O r s z á g.

A' legközelebbi Ujságlevelünkben röviden említett Varsói borzasztó történetnek környúlálásosabb leírása ez: A' patrióták Klubja, melly az Igazgatószékre már régóta fenekedik, es meglegedetlen azért, hogy General Jankovskihalálra nem ítéltetett a' f. h. 15 kén estveli nyóltz órákor az Igazgatószéktől azt kívánta, hogy General Skrzynicki tüstént vonattásék számadásra. E' meglévén a' pártosok a' vár palotára mentek, es sz ott talált hét Státus foglyokat, ellent nem állhatván 200 főből álló Nemzeti gárdának óltalmazása, szobájokban megöltek, 's hólt testeket részszerént a' város tsatornáiba hányták, részszerént pedig lábaiknál fogva a' lámpásfákra felaggatták. Innen több, a' vádalól már felszabadúlt Személyek lakhelyeire es azon dolgozó házra rontottak, a' mellyben nem tsak az elébbi politzia' Agensei tartódtak fogva, hanem azokon kívül néhány adósok, tiltott portékákkal kereskedők, es tolvajok is. Ezek között minden megkérdezés nélkül sokakat megöltek es felakasztottak. Az említett Klub ezen éjszakai dühösségének 35 áldozatai között voltak, a' következő Generálok úgymint: Jankovski, Bukovski, Hurtig, Salacki, Bentkovski, Orosz Ka-

marás Fenschave, egy Bazanov nevű Orosz fő Aszszonyság, Statustanátsos Hankievicz, Májor Petrikovski, Biztos Luba, es egynehány Politzáj-Agensék, u. m. Birnbaum, Makrot, Schley, Szimanovski; Conditor Lessel-t kit a' törvénysszék hasonlóképpen ártatlannak ítélt, nehezen tudta megszabadítani General Krukoviecki. — Aug. 16 kán éppen delben vittek a' városba megsebesítve egy Orosz Kapitányt, mint hadi foglyot, a' pártosok, ezt a' székérről lehúzták es a' legírítóztatóbb halál nemével végezték ki. Délután az Oskolák Curatorát Raveckit akasztották fel egy lámpásfára. General Krukovieckit még azon éjtszaka ismét Kórmányozónak nevezték, es az ólta, az eddig volt Igazgatószék lerontatván, telyes hatalommal ő ül a' Kórmányon. A' zenebonának legirtóztatóbb óráiban mindjárt kimutatta az új Igazgató személyes vitézségének es bátorságának hathatos erejét azzal, hogy az eddig történt borzasztó tselekedeteknek meggátolása végett, a' városba katonaságot hozatván, először is a' gyalázatos Klub előlölőjét, ki egy Pulavski nevű pap volt, 10 társaival együtt elfogatta, tömlőtzre vettette, es hogy a' Seregnek Fővezérévé Prondzinski t nevezte ki, a' kiről mindenek megvallják hogy nagy talentomú férjfijú es derék vitéz.

A' Galitziai határszélekről Aug. 24 kén. Zamosc várát az Oroszok egészen berekesztették es a' benne lévő Lengyel Örző sereg többszöri kitsapásait, annak nagy veszteségével visszaverték. Zamosznak külső városait egyen kívül mind magok a' Lengyelek gyújtották fel. A' Rosen Gen. serege 16-ban Minsk nél volt.

A' Burkus határszélekről: Paskevits Fővezérnek a' Kalisi Vajdaságban kibotsátott Proclamatiója, ott foganatos erejű volt. A' mi kevés katonaság ezen

a' tájon volt, azt az Oroszok széllyel verték.

Kalishból a' Kaszszak Krakóba vitettek. A' burkus határszéleken lévő Veszteglő házakhoz igen sok hazájokat oda hagyó Lengyelek tódulnak, ezek között voltak a' f. h. 18 kán Lengyel General Przebedovski és Kapitány Roczynski, kik a' felkelő népet organizáltak, de az Oroszok közelgetvén elfutottak.

A' Krakói Ujság Aug. 20-kán közli, Generalissimus Skrzyncki nek azon Proclamatióját, mellyet ő a' Fővezérség letevése alkalmával a' Lengyel sereghez botsátott: A' Főhadiszálláson Bolimovóban Aug. 13-kán 1831. Katonák! A' Nemzet és a' ti bizodalmatok azt akarván, hogy Hazánk szent ügyében Vezéretek legyetek, az alatt sok ditsőségünkre szolgáló nyughatatlanságot és veszedelmet osztottam meg veletek. Távol légyen, hogy önnön szeretetből származó fenhéjazásból kívántam volna valaha azt a' hatalmat, melly reám bízódott. Mindazáltal fetválaltam és azt mind eddig viseltem is, mert láttam, hogy annak hordozása fáradságos és számtalan viszontagságok meggyőzésével van egybeköttetve. Mind a' mellett sem volt nekem szándékom magamat azok alól kivonni, sőt inkább azt akartam, hogy mint Fő, példát adjak azon állhatatosságban, mellyre jelen helyheztetésünknek olyan nagy szüksége van. Az a' Követség, mellyet az Igazgatószerék ide küldött, a' haza javára nézve hasznosnak ítélte, a' hadiseregen való Fő hatalmat más kézbe adni. Midőn én, a' felsőség ezen akaratjának egész tisztelettel engedek, beszédemmel utoljára még hozzátok fordúlok, hogy Vitézségeteken, magatok feláldozásán és buzgó igyekezeteken való telyes tsudálkozásomat kijelen-

tsem. Eddig volt magatok viseletéből ítéli meg a' Haza, hogy miképpen főgtolt magatokat továbbra is viselni. De rékségéről és nagy Vitézségéről esmerhetitek azon Vezért, kit a' Nemzet Küldötteti fejeteknek tettek. Ő volt az, a' ki nem régiben olly erős ellentálláson vité keresztül és ollyan veszedelemtől szabadította meg bajtársaitokat, melly alatt az övénel kissébb állhatatosságnak bizonyosan veszni kellett vőIna. (itt tzeleozás van Dembinski nek, 14 szám alatt lévő Ujságlevelünkben, a' 112 dik lapon megírt vitézségere). Erdeméhezképpest bízzunk tehát, Bajtársaim! ő benne, es szeressük őtet. Bártsak a' feltételt nem esmerő engedelmesség, ama legelső Virtusa minden rangú Katonának, a' mi részünkről hathatós segítségére lehetne ennek az új Vezérnek. Bár tsak én, — ki nek szerentsém volt titeket vezérteni, — hartzolhatnék veletek vetelkedve hadi rendezetekben úgy, mint az a' másik, hasonlóképpen szeretett és óhajtott Vezér! Ti pedig mustrául szolgáljátok énnekem azon katonai fenyíték megtartásában, a' mit eddig én kívántam titőletek, és a' mellynek én veletek egyesülve most jó kedvel adom alá magamat. Katonák! Ha az Egyetértést 's engedelmességet vitézségünkel és buzgó igyekezetünkel öszveköttjük, úgy reménylhetjük, hogy Lengyel Ország, omladékaiból, Isten segedelme által, még valaha fel fog emelkedni. Eljen Lengyel Ország! a' sereg fővezére Skrzyncki.

N a g y B r i t a n n i a .

Aug. 16-kán az alsóházat a' portugalliai és lengyel dolgok foglalatoskodtatták. Lord Valletort az elsőre nézve azt akarta megtudni, hogy miért engedte meg a' Ministerium a' Frantziának hogy azok a' Portugallusok hajósse-

regét elvegyék? Melly kérdésre Lord Palmerston ezt felelé: hogy a' Portugalliai hadihajók leeresztett zászlókkal fogadták a' Frantzia flottát. Amazoknak csak egyrésztét tekintik úgy, mint elfogott ellenséges hajókat. Egy leszerszámozott líneahajót, melly az ütközetben semmi részt nem vett, a' Frantziák vissza adtak. — A' másodikra nézve Oberster Evans, arról kért felvilágosítást, hogy miben áll a' neutralis Státusoknak, a' Lengyel és Orosz Országok közt folyó hadat illető Neutralitások? — úgy mint a' mellyet némelyek sértegetnek? Mellyre Lord Palmerston ezt felelte: „A' Ministerium nagy fájdalommal szemléli ezt a' háborút, és örülne rajta, ha vége szakadna. Ha azomban ő (Lord Palmerston) ezen dolog felől való vélekedését kimondaná, és a' feltett kérdésnek megmagyarázásába ereszkednék, Ministeri kötelességét sértené meg.

A' Times Aug. 16-kán egy Levelt közöl, mellyből meg lehet látni azt az okot, a' mellyért a' hollandiai Király legközelebb a' Belgáknak hadat izent. Ezt a' levelet a' hollandiai Király külső Ministere Báró Verstolk von Sojelen Aug. 9-kén írta, és küldötte Ö Feliségének a' Párisi udvarnál lévő Követjéhez General Flagelhez, — és így hangzik: „Hágában Aug. 9 kén 1831. Eppen most olvasta fel előttem a' frantzia Követségi személy Gróf Sebastianinak a' f. h. 4 kén írt és hozzá útasított levelét, mellyben a' van: hogy midőn a' mi Fejedelmünk a' fegyverszűnést felmondván, az ellenségeskedéseket elkezdte; az (a' Hollandiai Király) Belgiumnak a' nagy hatalmasságoktól megismert függetlenségét és neutralitását sértegte meg. Illyen környüllások között a' Belgák Királya a' Frantziák Királyától kért segítséget, mellyet az, azon igazságtalan megtámadás' elhárítására, meg

is nyér. Továbbá meg vólt Gróf de la Rochefaucaultnak (frantzia követ a' hollandiai Király Udvaránál) hagyva ez a' nekem tejendő kinyilatkoztatás: hogy ha a' hollandiai sereg a' fegyverszűnést továbbra is meg nem tartja, a' frantzia sereggel fog ügye lenni, — ha pedig a' Király, egy a' Belgákkal barátságos öszveköttetésben lévő Fejedelem tanácsadását meg nem hallgatja, Hágát a' Gróf (de la Rochefaucault) tüstént hagyja el. — — Az én Aug. 2-kán költ hivatalos levelemnek bizonyosan azután kellett Párisba érkezni, mikor már Gróf Sebastiani a' fent említett írást elküldötte, mert különben nem lehet hogy meg ne győződött volna Ö Excellentiája a' felől; hogy a' Király, Seregeinek a' Belgiumba való menetelről szóló parantsolatja kiadásakor, Belga Országának sem Függetlenségét sem Neutralitását meg nem sértette; és felette sajnálja, hogy minekelőtte erről a' dologról Hágából is érkezett volna tudósítás, a' Brüsselhől ment híjános előadásra ezt a' lépést Párisban helyesnek ítélték. — A' mi tudunkra a' Belgium Függetlenségét és Neutralitását az 5 hatalmasságok csak akkor esmerték el, minekutánna Belgium az elszakasztásnak a' Hatalmasságoktól elébe írt Feltételeit elfogadja. A' hollandiai seregek Belgiumba való menetelének tehát nem a' függetlenség és Neutralitásközkáztatása vagy semmivétetele, hanem egyedül csak azon katonai Rendszabásoknak használása vólt a' ízelja, mellyeket az öt hatalmasságok magok tettek törvényesnek, abban az esetben ha a' Belgák a' feltételeket elfogadni nem akarnák. — A' mi menetelünket törvénytelen megtámadásnak nevezni, annyit tesz, mint azt nyilatkoztatni ki, hogy az öt hatalmasságok igazságtalanságot követtek el, midőn az elszakasztás feltételeit szerzették és azt az alaptételt elfogadták, hogy

ezeknek a' Belgákkal való elesmeretése kivételében, katonai rendszabásokhoz kell folyamodni. Reményljük, hogy ezen hivatalos levélnek Olvasása meg fogja a' külső dolgokkal foglalatostkodó frantzia Ministert győzni, hogy a' mi seregünk menetele legkevesebbé sem illette a' Belgiumi dolgoknak azt a' részét, melly Európa interesséjével függésben van, hanem hogy ennek egyedül tsak a' Belgium és Hollandia közt lévő belső eránytvolt a' tzelja. Mi tökéletesen hiszszük, hogy a' dolognak illy világos előterjesztése elégséges, a' Frantzia Igazgató székét azon szándékától el vonni, hogy Belgiumba sereget küldjön. Ellenkező esetben, megmagyarázván az Úr szóval is az Királynak feljebb megírt tzelját, jelentse ki, hogy ahozképest, mihelyt a' Frantzia seregek Belgiumba bemennek, a' Király a' magáét vissza fogja húzni Hollandiába.“

Ezen levélre, — mellyben a' Hollandiai Király menti magát azon katonai rendszabások alól, mellyeket a' Belgák ellen parantsolt, — a' Times a' következő Jegyzést teszi: Az öt hatalmasságok meghatalmazottjai megegyeztek azon Feltételekben, mellyek alatt a' két Országok egymástól elváljanak (a' 12 dik Protocollumban) és magokra válalták, hogy azokat a' két Nemzettel elfogadtatják. A' Hollandiai Király, ámbár nem örömet, mindazáltal elfogadta a' feltételeket, — a' Belgák pedig ugyan azokat megvetették, — a' fegyverszűnést megrontották; Proclamatiókat botságtattak széllyel, mellyekben felszólították hazájok fíjait a' Hollandusok és Luxemburgi Németek ellen. A' hollandiai Király, előterjesztvén az ő Népének tetemes kárát abból, ha a' dolog soká marad bizonytalanságban, három hónapig sürgette — de mind hijjában, — az ő Szövetségeit, azon ígért segedelem meg-

adásáért, mellyel a' Vitéz Belgákat éezre hoznák. A' Belga ideigvaló igazgatószék egyataljában nem akart hallani a' barátságos egyezés feltételeiről, valamint a' Conferentzia sem arról, hogy őket kényszerítse és hogy ellenek küldje azon frantzia seregeket, mellyek most óltalmazásokra sietnek. — Mellyre nézve új feltételek és ajánlások készülnek, 's tételnek a' Belgák elébe. Ezen új ajánlásokat, hosszas vitatások után elfogadja a' Belga Congressus, de nem úgy, mint olyan feltételeket, mellyek az egyességet végképpen elhatározzák, hanem mint, a' mellyek az alkudozásnak tsak előleges feltételei. Ezen előleges tziikkelyek, természet szerént; sem a' Hollandiai Királyt nem kötelezték, sem a' Belgáknak just nem adtak az azokból folyó hasznokkal való élésre addig, míg azok mind a' két résztől helybe hagyott Tractatussá nem változtatnak. Azomban a' Belgák magokat ahoz alkalmaztatva, folytatták minden dolgaikat, Új Királyokat annak értelme szerént eskették fel Határjok' épségben lejendő mególtalmazására. — Az öt hatalmasságok Követjei már az előtt meghatározták, hogy ha a' Belga thronusra ülendő Király, azon feltételeket, mellyekben a' Hollandiai Király már megegyezett, el nem fogadná, magát ezennel egész Európa ellenségének fogná ki nyilatkoztatni, és katonai rendszabásokkal lehetne, a' szóban lévő feltételek elfogadására kényszeríteni. A' Hollandiai Király, a' ki a' fent említett új feltételekben soha meg nem egyezett, (mert nem is volt reá szükség) kérte a' Conferentzia' segítségét azon feltételek végre hajtására, mellyeket ő ez előtt több hónapokkal elfogadott, és a' mellyeknek elfogadása nélkül a' belga Királyt úgy kell nézni, mint ellenségét. Ő az alatt a' 10 hónap alatt míg a' Belga alattvalói vele húzal-

kodtak, jussai közzül egyről sem mondott le, 's ennél fogva, a' Belgák függetlenségének és Neutralitásnak megsértésével, az ő vélekedése szerént, őtet vádolni nem lehet, és néki minden esetre jussa volt katonai rendszabásokhoz nyúlni, hogy az elválásnak azon feltételeihez juthasson, a' mellyeket a' Conferentzia feltett és ő elfogadott. Elesmerjük ugyan hogy a' Hollandiai Király tselekedetében magát a' logica szoros törvényeivel tartotta; de azonban nem lehet vizsgálatlannak nem mondanunk azt a' lépést, mellyet a' maga igazsága megerősítésében tett. Ez a' lépés ugyan is, abban az esetben, ha Ő (t. i. a' Hollandiai Király) nem győzött volna, az egész Európa tsendességét megzavarván, közönséges háborúra adott volna alkalmatosságot. A' dolgok jelenvaló állapotjából minden jót reménylhetünk.

O r o s z O r s z á g.

Pétervára Aug. 13 kán. A' Császár egy napi parantsolatjában 8 dik Augustusról. Ő Császári Magasságát, Nagy Hertzeg Nikolai Nikolajevits-et a' Garda-Ulanus Regimentnek Fejévé tette, és a' Garda-Sappeur Bataillon-ba íratatta be. A' f. h. 7-kén Ő Felsege a' Császár, Novgorodban katonai vizgálást tartott, a' hol a' jó rendel való megelégedését közönségesen adta tudtára mindeneknek.

M a g y a r O r s z á g.

A' hazai tudósítások egyezőleg állítják; hogy ámbár az-Epekorság mind inkább kiterjed a' Hazában, mindazáltal annak pusztító ereje fogy, a' betegek könnyebben orvosolhatók 's nem is olly hirtelen ölö, mint eleinte volt. A' Bu-

dai Ujságban Aug. 28-dikán kiadatott hivatalos jelentések szerént. Aug. 26-dikáig; az Országnak 66 Törvényhatóságaiamban ütötte ki magát, 's öszveséggel 856 helyekben 82,740-en betegedtek meg cholera-ban. Ezek közül 17,515-en kigyógyultak; 41,632-meghaltak, és 23,593-an még orvoslás alatt vagynak.

Budán a' Sz. Gellért hegyén lévő Kir. Universzitas tsillagvizsgáló tornya épületében meghalálozott Fő Tiszt. Tittel Pál Úc (született Pásztón Heves Vármben) Egri Megyebeli Pap, Philos. Doctora, az említett tsillagvizsgáló torony Főigazgatója, és a' Pesti Kir. Universzitasban Astronomiát tanító Professor, 's a' magyar tudós társaságnak valóságos tagja. Ez a' nagy tudományú, 's igen jeles tulajdonságaiért mindenektől szerettelett 's tiszteltetett férjfiú, életének 47-dik esztendejében, forró nyavalyában múla ki a' világból. Áldás halmvaira!

Horgosról. Aug. 19-dikén 1831.

Felső Eöri Cseresnyés Sándor,
az Orvosi Tudományok Doctora,
a' Pesti Orvos Kar Tagja,
Ts. Csanád és Csongrád Vmegye Tábla-
Bírája,
's Honorárius Physicusa által.

Julius 31-kén, és Augustus 1-jén, én magam Cholera-t szenvedtem Szegeden. Ennek szele leggygyenté 3 esztendő kis fiamat Horgoson Augustus 7-kén Istene a' ditsőség él ő, élek én is! — Nagyon bádjattan, elfoglalam Aug. 4-kén a' Ts. Ns. Vmegye által rendelt helyemet Horgoson, 5000 ember között, kiknek a' már már beharapódzott Cholera betegség miatt, gyógyításokra rendeltet-

tem, Aug. 4-től, 19-ig betegeim száma 157-re szaporodott; kisebb, nagyobb Cholera adfectióval. Váltak, és vagynak betegeim, kiket mustrául Reletí Indiára szeretnék küldeni, — kiknek nagy részét ott, görtseik miatt, tüzes vassal sütögetnék, mint szokásban vagyón! Én magamon, 's másokon tett tapasztalásom, 's olvasásom után, tsak hamar rá jöttem, hogy Alföldünket azon Cholera öli, mellyet áldott hamvú Öregeink, Cholera Cholericának, Cholera Spontaneanak, Felli-fluának, Verának, epidémicának, pyreta, apyreta acutissima aestivának neveztek, — 's hozzáfogtam a' Cholera gyógyításához olly sükerrel, hogy 137 betegem közzül egyszem halt el — akkor, midőn a' bennünket körül vevő két státiónyi helyeken, 5—6—10 napok alatt, több száz temetések történtek, és történnek még mais. — Methodusom óltsó, és egyszerű, tsupán a' Cholopoëticum systema rendellenességét, es rheumatica adfectiót tárgyazó, görtsöket tsilapító, dyscrasiót javító, élesztő, erőssítő szerekkel bődögül, — semmi Specificumokat nem esmérven. — Érttem Leo, érttem Czigler Urakat, — érttem a' Kolumbáczí légyhez hasonló Miasma üzöket is — szerentsétlen Microscopium!! — Leo Ur görtsöt jól tsilapít a' Vismuthal, — én is a' Flores Zinci, és Cyanuretum Zincivel. Czigler Ur jól oxydálja a' Vért; én is, kivált minekutánna először a' resinosa Phlogistica bilist — sőt néha a' Corrupta aeruginósa bilist, és a' Morbus Nigert ábrázoló materia piceat kítakarítottam. Curám az Ipecacuánhán kezdí (a' régiék helleboruson kezdték) a' tartarus emeticussal, utánna ha szükséges a' görts tsilapító — és a' mi mindenütt

szükséges, epét alólról hajtó — és utánna erőssítők fejezikbe, — mondom olly szerentsével, hogy ez napig 137 betegem él, és nem is hal el egy sem! — Hogy lehet ez?

Míg néhány nagy figyelmemet érdemlő morbi historiamat, míg a' Cholera felett tett Practica (nem historica-theoretica) nótiomat felmutathatom, ímé nehogy azt gondolja valaki, hogy a' mai Epidémica Cholerában egy kis Brechkúr, vagy egy kis Vismúth, vagy egy kis Vér oxydátíója elég (mind jó egy egy symptoma leverésére — de a' görts magában, a' hányás, laxo, magában nem Cholera, hanem Cholera a' Cholopoëticum systema rendellenése, — a' Morbosa Vegetatio, a' dyscrasia humorum, a' Spasmus et lucta naturae propter bilem abundantem, vel Penuriam ejus — együtt véve, ez a' Cholera nálunk!) — ímé Orvosi fegyvereimet felmutatom. —

1) Ipecacuanha. Tartarus emeticus. Cremor tartari. Magnesia. Salamarus. Calomela. Rheum Jalappa. Arcanum duplicatum. Acidum Tartari. Acidum Citri. Syrupus Ribesiorum. aqua frigida. — Oxycratum. Rad. Althaeae. Hordeum. Flores Sambuci. —

2) Chamomilla vulgaris. Mentha piperita. Mentha crispa. Chenopodium Ambrosioides. Melissa. Mentha Pulegium. Radix Calamiaromatici. Absinthium vulgare. Rad. Valer. sylvestris. Zingiber. Nux Moschata. Ligu. anod. min. Hoffmanni. Spir. C. Cervi. Flores Zinci. Cyanuretum Zinci. Vismuth. Laud. liq. Sydenhami. Camphora. Spir. V. Champhoratus. Acetum

aromaticum. Acetum vinaceum.
Allium sativum. Baccae juniperi.
Species aromatica. Spir. Salis ammon. causticus. Sp. Salis ammon. anisatus. Sp. Mindereri. — Sabulum.

5) Tinct. Martis Pomata.
Cortex Salicis fragilis. Cort. Hippocastani. Cort. Quercus. Cort Fraxini. —

Ezeket használtam én, és többnyire mindeniket — minden felakadás nélkül 137 életben lévő volt Betegeim között azon idei Magyar epidemica Cholera ellen, melly most már, valóságos epés hidegbe. megyen által, — melly vérhasba és rothasztó hideglelésbe siet, — mellyről Sydenhám azt mondja, hogy „raro ultra finem Augusti evagatur“! — Míg majd tapasztalásaimat, gondolkozásomat tudományos formába öntve elő adván, — kérvén minden Ifjabb Collegáimat a' Schmalz megtekintésére — über Erkenntniss und Unterscheidung der inneren und äusseren Krankheiten — a' kitől megtanultam el nem rettenni — a' Cholera sok fajai között. 2-or annak szoros megfontolását, hogy a' Cholera Indiában se teszen egyebet mint epe — a' rheo, folyok előmlők. 'sa't. Imé végre megmartzongolt Hazám bátortásáramondom: én akármelly Cholera beteggel (sakhogy az előtt egészséges lett légyen) egy ágyba egy huszon négy óráig feküdni bátorkodom! — És ahol még ezentúl dühösködni halatszanék a' Cholera, Principiumom megerősítésére magamat oda által tétetni nyilván kérem.

H i r d e t é s.

Debreczen. — Könyváros Néhai Nemes Özvegy Csáthy György né Aszszony, minekutánna szeretett Férjének Néhai Nemes Csáthy György Úrnak halála után, a' Hazai Litteraturát Könyv-Kereskedésének 14 Esztendőig, a' legnagyobb szorgalommal és pontossággal volt folytatása által terjeszteni szerentséje volt: a' Hazánkat pusztító Cholera nyavalyában 4 napi betegsége után az örökké valóságba által költözött, Könyv-Kereskedését, 's ez által a' Nagyszerű Közönségnél továbbra is szolgálatját három Fijainak — kik a' tisztelt Közönséget azon bizodalomért, mellyet h. e. Édes Anyyokba helyhezetni méltóztatott, alázatossan kéri, 's annak megfelelni köteleességeknek tartják — mint Örökösseinek hátra hagyván.

A' pénz folyamata September' 1-jén;
közép árr:

A' Státus' 5p. Centes Obligátzióji	78 3/16
Az 1820-béli sorsosok,	155 3/4
Az 1821-béli hasonlók,	—
Bétsvárosa 2 1/2 p. Centes Bankó Obligátzióji,	59 for. keltek, mind Conv.
A' Bank-Aktziák keltek	— for. ton Conv. Pénzben.

Felsőégi rendelés szerént a' folyó September hónapban a' zsemlyék és kétszeres gabonából sült kenyerek, a' kiszabott áron kisebbek, mint a' múlt hónapban voltak, a' rozs kenyereket ellenben nagyobbakra tartoznak a' kenyérsütők szakasztani, mint a' mekkorák a' múlt Augustusban voltak. — A' marhahúsnak fontja 9 kr-ron p. p. vagy is 22 1/2 kr-ron váltóba meghagyatott.

Szerkesztető és Kiadó Márton József, Professor. (Landstrasse Nro 315.)

Nyomatató: Nemes Haykul Antal, (Obere Bäcker-Strasse Nro 755.)